

Αριθ. Πρωτ.: 1321 /276/41733

Αθήνα, 21 Οκτωβρίου 2025

Προς
Υπουργό Υποδομών και
Μεταφορών,
κ. Χρίστο Δήμα

Κοινοποίηση
- Υφυπουργό Υποδομών και
Μεταφορών, αρμόδιο για τις
Υποδομές,
κ. Νίκο Ταχιάο

- Γενικό Γραμματέα Υποδομών
κ. Δημήτριο Αναγνώπουλο

ΘΕΜΑ: Αναθεώρηση τιμών συμβάσεων δημοσίων έργων.

Αξιότιμε κ. Υπουργέ,

Είναι γνωστό ότι οι συμβάσεις δημοσίων έργων κατά την υλοποίησή τους ενσωματώνουν τον μηχανισμό της αναθεώρησης των τιμών - ο οποίος είναι κανόνας δημόσιας τάξης - προκειμένου οι τιμές κατασκευής των έργων να μπορούν να προσαρμόζονται στις αυξήσεις των τιμών των υλικών, των καυσίμων, των εργατικών, των ανταλλακτικών μηχανημάτων έργων κλπ. Ειδικά από το 2012 και μετά, λόγω της οικονομικής κρίσης στην Ελλάδα, και έως το 2021, η πρόβλεψη του Νόμου, με συναίνεση του Εργοληπτικού Κόσμου, ήταν μονάδα (1), δηλαδή, ούτε αυξήσεις, ούτε μειώσεις, σε συνέχεια του γεγονότος ότι τα αναλυτικά τιμολόγια των τιμών των δημοσίων έργων ήταν απαρχαιωμένα και δεν είχαν επικαιροποιηθεί ούτε προσαρμοστεί στις νέες εξελίξεις της τεχνολογίας.

Χωρίς, δηλαδή, την εφαρμογή της αναθεώρησης τα δημόσια έργα θα ήταν αδύνατο να ολοκληρωθούν και, εν πολλοίς, θα είχε επικρατήσει το φαινόμενο όλα να επιλύονται στα δικαστήρια με εφαρμογή των διατάξεων του Αστικού Κώδικα.

Με διαπιστωμένες τις αυξήσεις των τιμών των υλικών, των εργατικών, των καυσίμων κλπ. λόγω του πολέμου στην Ουκρανία και της ενεργειακής κρίσης, αντί η Πολιτεία να προχωρήσει στην πλήρη εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 153 του Ν. 4412/2016, όπως αυτές τροποποιήθηκαν με τις διατάξεις του άρθρου 72 του Ν. 4782/2021, προχώρησε σε ειδικές ρυθμίσεις των εξαιρέσεων του Νόμου για να καλύψει ένα μόνο μέρος των αυξήσεων των υλικών, που είχε και έχει νομοθετική εξουσιοδότηση ο εκάστοτε Υπουργός Υποδομών.

Συγκεκριμένα, με την παρ. 2 του άρθρου 153 του ν. 4938/2022 (Α' 109) προβλέφθηκε ότι για όσο διάστημα υφίσταται η ενεργειακή κρίση, μέχρι την

ουσιαστική λειτουργία του Ενιαίου Συστήματος Τεχνικών Προδιαγραφών και Τιμολόγησης Τεχνικών Έργων και Μελετών (Ε.Σ.Τ.Ε.Π. ΤΙΜ.-Τ.Ε.Μ.) του άρθρου 170 του ν. 4412/2016 (Α' 147), και πάντως όχι πέραν της 31ης.12.2022, επιτρέπεται η έκδοση πρακτικών διαπίστωσης βασικών τιμών υλικών από την Επιτροπή Διαπίστωσης Τιμών Δημοσίων Έργων (Ε.Δ.Τ.Δ.Ε.).

Η παραπάνω διάταξη μνημονεύεται και στην υπ'αριθμ. Δ11/334219 (ΦΕΚ Β/5565/31.10.2022) Υ.Α. περί «Καθορισμού συντελεστών αναθεώρησης τιμών δημοσίων έργων Α' Τριμήνου 2022, σύμφωνα με την παρ. 23 του άρθρου 153 του ν. 4412/2016», στην οποία προστίθεται ότι η εν λόγω επιτροπή θα προβεί στην έκδοση πρακτικών για τα Β, Γ, Δ τρίμηνα του 2022, πρόβλεψη που ουδέποτε πραγματοποιήθηκε.

Επιπλέον στην ίδια Υ.Α. αναφέρεται ότι: «οι συντελεστές των τριμήνων Α', Β', Γ', Δ' 2021 και Α' 2022 να εφαρμόζονται χωρίς να συσχετίζονται μεταξύ τους, σε όλα τα εν εξελίξει έργα, ανεξαρτήτως του χρόνου δημοπράτησής τους» καθώς και ότι «οι συντελεστές αναθεώρησης του Α' τριμήνου 2022 ισχύουν ως προσωρινοί συντελεστές για τα επόμενα αναθεωρητικά τρίμηνα, μέχρι την έκδοση οριστικών συντελεστών αναθεώρησης».

Περαιτέρω με την παράγραφο 23Α του άρθρου 153 του ν. 4412/2016 προβλέπεται ότι «για έργα που προκηρύσσονται μετά την έναρξη ισχύος της παρούσας (ήτοι μετά την 5-3-2022 ΦΕΚ Α/4903/05.03.2022), εφόσον διαπιστωθεί από τις αρμόδιες υπηρεσίες της Γενικής Γραμματείας Υποδομών ότι υφίσταται μεγάλη απόκλιση από τις τιμές του τριμήνου δημοπράτησης, η οποία αφορά αποκλειστικά σε τιμές υλικών (και όχι καυσίμων, εργατικών κλπ) το αρμόδιο όργανο του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών μπορεί, μέχρι την έκδοση των υπουργικών αποφάσεων των παρ. 5 και 6 του άρθρου 170 και την ενεργοποίηση του Ενιαίου Συστήματος Τεχνικών Προδιαγραφών και Τιμολόγησης Τεχνικών Έργων και Μελετών, να καθορίζει, με απόφασή του, μεμονωμένα συντελεστές αναθεώρησης τιμών υλικών που χρησιμοποιούνται σε έργα.

Δυστυχώς, μέχρι και σήμερα και παρά τις επαναλαμβανόμενες επισημάνσεις σύσσωμου του κατασκευαστικού κλάδου:

- δεν έχει λειτουργήσει ακόμη το Ενιαίο Σύστημα Τεχνικών Προδιαγραφών και Τιμολόγησης Τεχνικών Έργων και Μελετών (το οποίο σύμφωνα με τα ανωτέρω θα έπρεπε να λειτουργεί από 01/01/2023) καθώς και
- δεν έχουν εκδοθεί νέοι Συντελεστές Αναθεώρησης πέραν αυτών του Α' τριμ. 2022 ώστε να καλυφθούν έστω και εν μέρει οι τεράστιες αυξήσεις που αντιμετωπίζουν τα μέλη μας στην υλοποίηση των συμβάσεων δημοσίων έργων έως και σήμερα.

Η πρακτική που κατ' οικονομία ακολουθήθηκε από τις Αναθέτουσες Αρχές και τις Εργοληπτικές Επιχειρήσεις είναι οι προσωρινοί Συντελεστές Αναθεώρησης του Α' τριμ.

2022 να συνεχίζουν να εφαρμόζονται σε όλες τις εν εξελίξει συμβάσεις, δεδομένου ότι πέραν των αυξήσεων των υλικών και λοιπών παραγόντων (εργατικών, καυσίμων κλπ) της εκτέλεσης των έργων, οι προϋπολογισμοί των δημοπρατούμενων έργων συντάσσονται με τιμές Μαΐου 2017 (ΦΕΚ Β'1746/19.5.2017) δηλαδή, με τιμές που διαμορφώθηκαν μεσούσης της οικονομικής κρίσης της χώρας, χωρίς ουδεμία επικαιροποίηση αυτών.

Δηλαδή, παρά τις τεράστιες αυξήσεις των τιμών υλικών, εξοπλισμού, εργασίας, καυσίμων κλπ. που τα μέλη μας αντιμετωπίζουν σε όλο αυτό το διάστημα, η παραπάνω επιλογή, έδωσε την δυνατότητα στις Εργοληπτικές Επιχειρήσεις και τις Αναθέτουσες Αρχές να ολοκληρώνουν τις συμβάσεις τεχνικών έργων, που σε διαφορετική περίπτωση δεν θα είχαν ολοκληρωθεί λόγω της μη κάλυψης των υπερόγκων αυξήσεων στις τιμές.

Το γεγονός ότι το Υπουργείο ήδη από τον Ιανουάριο 2023 δεν έχει δώσει καμία επίσημη απάντηση στα συνεχή αιτήματα των εργοληπτικών οργανώσεων για την επίλυση του θέματος της αναθεώρησης έχει δημιουργήσει μία διαρκή ανασφάλεια στις Εργοληπτικές Επιχειρήσεις αλλά και τις Αναθέτουσες Αρχές οι οποίες καλούνται σε συνεργασία να φέρουν εις πέρας τις συμβάσεις δημοσίων έργων, σε συνδυασμό με την μη έναρξη ισχύος του προαναφερθέντος Ενιαίου Συστήματος Τεχνικών Προδιαγραφών και Τιμολόγησης Τεχνικών Έργων και Μελετών.

Το ζήτημα αυτό το θέτουμε σε κάθε συνάντησή μας με την εκάστοτε πολιτική ηγεσία του Υπουργείου και η τελευταία εικόνα που είχαμε αποκομίσει ήταν ότι το Υπουργείο θα προχωρούσε στον καθορισμό των συντελεστών αναθεώρησης του Α' τριμ. 2022 ως οριστικών συντελεστών και θα αφορούσε σε όλα τα έργα που θα δημοπρατούνταν έως και τις 31/12/2024 και αυτή η αναθεώρηση θα τα συνοδεύει μέχρι την ολοκλήρωσή τους.

Από την 1/1/2025 και μετά θα προέκυπτε μια νέα κανονικότητα αναφορικά με το ζήτημα της αναθεώρησης στις συμβάσεις δημοσίων έργων σε συνδυασμό με την έναρξη λειτουργίας της Εταιρείας Προδιαγραφών και Τιμολόγησης Τεχνικών Έργων και Μελετών.

Δυστυχώς, μέχρι και σήμερα δεν έχουμε γίνει γνώστες καμίας σχετικής εξέλιξης και πλέον μετά την έκδοση μίας ατυχούς δικαστικής απόφασης που αφορούσε ένα ασήμαντο ποσό αναθεώρησης, χωρίς την δέουσα αιτιολόγηση, οι Διαχειριστικές Αρχές και οι Αναθέτουσες Αρχές κρατούν επιφυλακτική έως αρνητική στάση απέναντι στα αιτήματα των αναδόχων για αναθεώρηση, γεγονός που το εκδηλώνουν με συνεχή έγγραφα προς το Υπουργείο Υποδομών και τις εσωτερικές Υπηρεσίες τους. Το αποτέλεσμα θα είναι μεγάλες οικονομικές βλάβες στις Εργοληπτικές Επιχειρήσεις, παύση εργασιών στα έργα και δικαστική διεκδίκηση των ποσών της αναθεώρησης, δεδομένου ότι είναι αδύνατο να ολοκληρωθούν τα έργα με βάση τους

προϋπολογισμούς τους, προοπτική που σίγουρα δεν είναι εις όφελος της έγκαιρης ολοκλήρωσης των έργων.

Κατόπιν αυτών, και προκειμένου να βρεθεί λύση που θα ικανοποιεί πρωτίστως την ολοκλήρωση των τεχνικών έργων, την έγκαιρη απορρόφηση των Ευρωπαϊκών κονδυλίων αλλά και την βιωσιμότητα των εργοληπτικών επιχειρήσεων, ζητάμε να αξιοποιήσετε την νομοθετική εξουσιοδότηση τροποποίησης της υπ' αριθμ. Δ11/334219 (ΦΕΚ Β/5565/31.10.2022) Υ.Α. περί «Καθορισμού συντελεστών αναθεώρησης τιμών δημοσίων έργων Α' Τριμήνου 2022, σύμφωνα με την παρ. 23 του άρθρου 153 του ν. 4412/2016» και να ορίσετε ως οριστικούς τους συντελεστές αναθεώρησης Α' τριμ.2022, για όλα τα έργα που δημοπρατήθηκαν έως και τις 31.12.2024 και αυτή η αναθεώρηση θα τα συνοδεύει μέχρι την ολοκλήρωσή τους, συνθήκη που αδικεί μεν τα μέλη μας, ωστόσο επιτρέπει την ολοκλήρωση των έργων με μικρότερες ζημιές και απώλειες για αυτά. Για την χρηματοδότηση της σχετικής δαπάνης, για τα μεν ευρωπαϊκά έργα αυτή καλύπτεται από τους πόρους του κάθε έργου, για δε τα έργα εθνικής χρηματοδότησης προτείνουμε να υπάρξει μία πρόβλεψη στο νέο έτος.

Επισημαίνουμε ότι η προτεινόμενη λύση δεν είναι ικανοποιητική για τις Εργοληπτικές Επιχειρήσεις μέλη μας, αλλά συνιστά μία διέξοδο στο αδιέξοδο, που με βεβαιότητα θα δημιουργηθεί από τη γενικευμένη παύση εργασιών και το κλείσιμο των εργοταξίων.

Μετά τιμής,

**Για την ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ των Εργοληπτικών Οργανώσεων
ΠΕΔΜΕΔΕ, ΠΕΣΕΔΕ και ΣΑΤΕ**

Ο Πρόεδρος της ΠΕΔΜΕΔΕ Ο Πρόεδρος της ΠΕΣΕΔΕ Ο Πρόεδρος του ΣΑΤΕ

Κωνσταντίνος Γκολιόπουλος Φώτιος Κουβουκλιώτης Ζαχαρίας Αθουσάκης